

Årstidens blomster

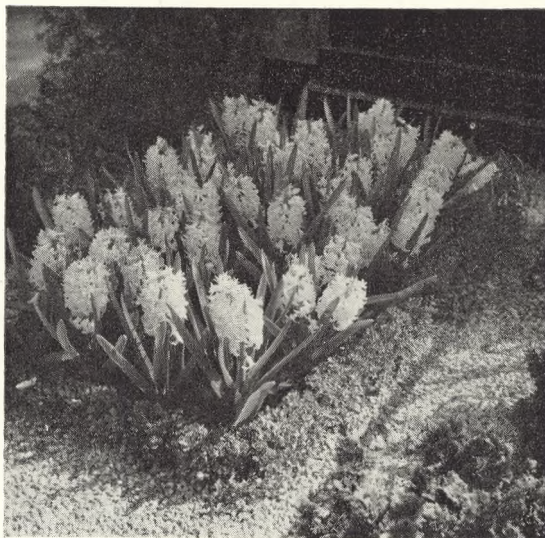
Kirkegårdsinspektør Poul W. Olsen

Når dette skrives om årstidens blomster, sker det ud fra den betragtning, at der sikkert med held kunne plantes adskilligt flere af disse blomsterplanter mange steder, end tilfældet er.

Ser man på moderne anlagte kirkegårde, viser det sig, at man her til strengt udformede gravstedstyper i græs med uniforme mindesten, som formildende element anvender obligatorisk plantning af årstidens blomster. Dette oplivende element savnes ofte på ældre kirkegårde, hvor det kunne tiltrænges i lige så høj grad, idet en blomsterløs kirkegård er trist. Nok skal stedet stemme til ro og andagt, men trist og knugende bør det ikke være. En vis ensartethed i det anvendte plantemateriale giver helheden en rolig virkning. Eksperimenter med nye arter ses normalt ikke, udover hvad enkelte gravstedsbrugere selv forsøger sig med. Oftest uden større held.

For kirkegårdens leder må det også være en betingelse, at det han planter må kunne fås år efter år og i ensartet kvalitet. Tilfældige indkøb, hvor man ikke selv kan producere planterne, vil give uensartethed og dermed utilfredshed. Faste aftaler med gravstedsbrugerne om tilplantning af gravstedernes bede med årstidens blomster bevirker, at udplantningerne kan udføres rationelt, og det befrier den enkelte for at skulle huske, at nu er det tid at bestille plantning af stedmoder o. s. v.

Årstidens blomster på gravene starter med *løgveksterne*. Løg og knolde er lagt det foregående efterår, og allerede inden granen fra julepyntningen fjernes, står spirer af crocus op gennem grandækket. Crocus er velegnet i bedene, netop fordi den kommer tidligt. Den deraf følgende tidlige afblomstring giver hurtigt plads for de efterfølgende stedmoderplanter. Af farverne blå og gul er blå den mest foretrukne, vel også fordi blomsterne her er de største. Småløgene, vintergæk, scilla, chionodoxa, eranthis m. v. finder bedst anvendelse i smågrupper fordelt over gravstedet, hvor de modsat løgene i bedene, kan blive liggende i en årrække. Løgene i bedene tages op ved tilplantningen med forårsblomster, og nye løg

18. Gravbed med hyacinter.

19. Gravbed med stedmoderblomster.

Begge fotos: Forf.

må lægges næste efterår. Dette sikrer, at der hvert år præsteres ensartede, store blomster, hvadenten det drejer sig om crocus, hyacinth eller tulipan. Af hyacinter er den hvide den mest foretrukne. Mange af de røde og blå farver kommer let til at virke forkert. Hyacinterne kræver, hvor en god løgstørrelse anvendes, en opbinding. Dette giver et ekstra arbejde, men det lønner sig at gøre det, da væltede hyacinter næsten er værre end slet ingen. Af tulipansorternes mangfoldighed kan det være svært at vælge. Bedst er det at have de tidlige sorter, sådan at et hold stedmoder kan udfylde tiden til sommerblomsterne er klar.

I bede, hvor der år efter år lægges tulipanløg, sker det, at svampen botrytis fin-

der på at ødelægge løgene. Behandling af jorden med Brassicol ved lægningen har vist sig i nogen grad at kunne dæmme op for denne gene. Lykkes det ikke at få bugt med svampen, må man gå over til lægning af crocus eller hyacinth.

Stedmoderplanterne er som regel løgvæksternes efterfølgere. Dog er det sådan, at i bede hvor der ikke er løg, plantes der stedmoderplanter ud såsnart grandækket er væk fra gravstederne. Planterne får ved den tidlige udplantning meget bedre fat, bliver kraftigere og holder længere end de planter, som først sent plantes ud. Det er af betydning, at de holder længst muligt, da det almindeligvis kniber med at få dem til at holde sig pæne til sommerplanterne er tjenlige. Tidligere opererede man med en masse forskellige sorter i mange farver. Rationalisering har imidlertid ført med sig, at man hos os på Frederiksberg ældre kirkegård stort set kun planter brogede stedmoder. Man er dejligt fri for at spekulere på farvedrømme som mellemblå, dybblå, vandeller himmelblå og hvad ved jeg, og gartneren kan læsse sin vogn med brogede blomster og systematisk tømme kasse efter kasse uden at skulle køre rundt flere timer med 10 forskellige sorter. At stedmoder, såvel som iøvrigt alle andre planter i bedene, bør plantes tæt, viser fig. 19 klart.

Foruden stedmoder plantes som forårsblomster kun *myosotis* (forglemmigej) og kun i forsvindende udstrækning, væsentlig fordi *myosotis* er af for ringe holdbarhed.

Udplantningen af *sommerblomster* starter hos os dagen efter grundlovsdag. En dato, der ligger så fast som juleaften, og fra hvilken vi ikke lader os rukke, selv om det ikke mangler på opfordring hertil fra gravstedsbrugernes side. En sveden bladrand på en begonia, der er plantet for tidligt ud, vil ses hele sommeren og skæmmer hele planten.

Den dominerende udplantningsplante er frøbegonien, og dette har vel sine årsager i, at man her har en sommerplante, som man kan være sikker på at have

glæde af hele sommeren. Flittigt blomstrende og sund er den, når blot man vil give den en god start. Hos os gøres bedet hvor der skal plantes klar med et tilskud af gl. gødning blandet med sphagnum. Kun en meget våd sommer kan gøre det for tidligt af med begonien. Som konkurrenter har den ageratum, lobelia, lave tagetes og de lidt større planter, knoldbegonia, pelargonia og fuchsia. Planter som alyssum, mezembryanthemum og salvia ses kun sjældent, og de gamle leucophytum, santolina og cineraria maritima, som anvendtes som mellemlantning, er næsten helt gået ud af billedet. Man kan vel sige, at repertoire af årtidens blomster er ret lille, men det må være sådan, når der skal tages skyldigt hensyn til kravene om stabilitet og rationalitet.

Kredsløbet i bedet slutter med *efterårsblomsterne*. Her er det væsentlig tidligt blomstrende lave chrysanthemum, som finder anvendelse. Somme tider ses *sedum spectabilis* plantet, og en del *veronica andersonii* plantes, selvom det kniber med at få dem i blomst. Deres brogede blade gør dog, at de f. eks. sammen med mahoniaspidser er af en ganske udmærket virkning. Tidligere tiders importerede *erica gracilis* findes beklageligvis ikke mere.

Når nattefrosten har raseret bedene, er tilbage kun *løg-lægningen*. Her er det mere og mere almindeligt, når løgene er lagt, at stikke mahoniaspidser i jorden, så bedet er dækket med grønt indtil granpyntningen tager sin begyndelse. Et blomsterbed på en grav stiller krav om konstant tilplantning. Honoreres dette krav ikke, må bedet hellere undværes. Vil man så alligevel have blomster, kan en enkelt potteplante jo graves ned, hvor det passer bedst, sådan som det gøres med påskeliljerne. Mens påskeliljerne kun varer så kort, ser man, at en enkelt chrysanthemum frutescens som en hel lille busk kan garantere blomster på graven hele sommeren.

Endelig har man jo også roserne, som vel retfærdigvis må behandles som et kapitel for sig selv.